

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 3. 10. 2023 o dovolání obviněného **R. K.**, proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 6. 4. 2023, č. j. 55 To 43/2023-339, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu ve Vsetíně pod sp. zn. 4 T 17/2022, takto:

Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného **odmítá**.

Odůvodnění:

1. Obviněný R. K. (dále zpravidla jen „obviněný“, příp. „dovolatel“) byl rozsudkem Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 3. 1. 2023, sp. zn. 4 T 17/2022, uznán vinným přečinem ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku. Za tento trestný čin (jednání popsané ve výrokové části citovaného rozsudku) byl podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 3 (tří) měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 1 (jednoho) roku. Podle § 82 odst. 3 tr. zákoníku bylo obviněnému uloženo, aby ve zkušební době podle svých sil nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil. O nárocích na náhradu škody bylo rozhodnuto podle § 228 odst. 1 tr. ř. a § 229 odst. 2 tr. ř.

2. Z podnětu odvolání obviněného a poškozené G. N. S. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci, rozsudkem ze dne 6. 4. 2023, č. j. 55 To 43/2023-339, podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. ř. zrušil napadený rozsudek v celém výroku o náhradě škody a nemajetkové újmy a za splnění podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. znovu rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. ř. je obviněný povinen nahradit poškozené České televizi, se sídlem Kavčí hory, 140 70 Praha 4, IČ: 00027383, zastoupené JUDr. Rostislavem Vrzalem, právníkem Televizního studia Brno, Televizní studio Brno, Trnkova 2345/117, 628 00 Brno, škodu ve výši 6 822 Kč, poškozené G. N. S., nar. XY, bytem XY, XY XY, škodu ve výši 16 087 Kč a nemajetkovou újmu ve výši 12 842 Kč a poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, IČO 41197518, se sídlem Praha 3, Orlická 4/2020, PSČ 130 00, škodu ve výši 5 663 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byli poškození se zbytkem svých nároků na náhradu škody a nemajetkové újmy odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních. Ve zbytku zůstal napadený rozsudek nezměněn.

I.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Obviněný podal prostřednictvím svého obhájce proti výše uvedenému rozsudku

Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci, dovolání, ve kterém uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h), m) tr. ř. V tomto mimořádném opravném prostředku uvedl, že v řízení došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces, porušení zásady materiální pravdy a zásady in dubio pro reo. Ve svém obsáhlém dovolání předně poukázal na vady, kterých se orgány činné v trestním řízení měly dopustit již v rámci přípravného řízení, přičemž uvedl, že mu nebylo policejním orgánem umožněno v intencích § 65 odst. 2 tr. ř. nahlédnout do trestního spisu, policejním orgánem do protokolu o výslechu osoby podezřelé, přičemž navrhl provedení celé řady důkazů, které policejní orgán bez jakéhokoliv vysvětlení či odůvodnění neprovedl, čímž porušil § 164 odst. 1, odst. 3 tr. ř. Dále uvedl, že došlo k porušení § 179a odst. 1 písm. b) tr. ř., jelikož celá věc probíhala z nepochopitelných a nezákonných důvodů v režimu zkráceného přípravného řízení a Policií ČR nebyl proveden neodkladný operativní úkon, který by mohl řádně zajistit a zadokumentovat stav místa skutku, což vše vedlo k tomu, že bylo porušeno jeho právo na spravedlivý proces. Rovněž poukázal na to, že státní zástupkyně porušila § 179c odst. 2 písm. a) tr. ř., neboť výsledky zkráceného přípravného řízení zcela prokazatelně neodůvodňovaly jeho postavení před soud, a taktéž poukázal na to, že státní zástupkyně zcela ignorovala § 2 odst. 5 tr. ř., když si nijak neověřila skutková tvrzení obviněného včetně jeho důkazních návrhů. Dále argumentoval tím, že vydání trestního příkazu Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 19. 4. 2023, č. j. 4 T 17/2022-76, bylo v rozporu s § 314e odst. 1 tr. ř., když k datu vydání trestního příkazu nebyl skutkový stav věci spolehlivě prokázán opatřenými důkazy. V další části svého mimořádného opravného prostředku poukázal na vady řízení, kterých se měl dopustit nalézací a odvolací soud. Obviněný má za to, že došlo k vadnému právnímu posouzení skutku odkazem na § 2900 občanského zákoníku, jelikož odkaz na obecnou prevenční povinnost nepočítá s dosahem obecné prevence na případy způsobení škody opomenutím škůdce, nýbrž je postihováno výhradně konání, tj. aktivní jednání osob a nelze tak postihovat nedbalostní jednání. V této souvislosti poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 6. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2387/2020. Dále uvedl, že oba soudy postupovaly v rozporu se znaleckým posudkem č. 394/24/2022 znalce Ing. Luboše Bartoše a nesprávně aplikovaly § 7 odst. 4 Nařízení vlády č. 339/2017, přičemž v této souvislosti také uvedl, že soudy neakceptovaly a chybně přezkoumaly odborné závěry znalce, který uvedl, že pracovní postup obviněného byl zcela standartní a obviněný daným postupem neporušil žádný předpis. Podle obviněného soudy svévolně hodnotily ve věci provedené důkazy a nezohlednily uvedené pochybnosti, svévolně přehlížely odpovědnost poškozené a organizátorů závodu a jejich porušení lesního zákona a dopustily se nesprávného výkladu a aplikace § 19 odst. 1, odst. 2 lesního zákona, § 20 odst. 1 písm. h), písm. i) lesního zákona a § 20 odst. 5 lesního zákona. Obviněný je přesvědčen, že došlo k nesprávnému výkladu a aplikaci Veřejné vyhlášky, opatření obecné povahy Ministerstva zemědělství č. j. 17110/2020-MZE-16212, došlo k vadné aplikaci zásady subsidiarity trestní represe, principu ultima ratio a nebyly provedeny jím navrhované důkazy. V dalších částech dovolání rozvádí své jednotlivé námitky s odkazy na judikaturu, kterou v závěru svého dovolání taktéž podrobně rozepisuje. S ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudu druhého stupně a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

4. K podanému dovolání se vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství, který uvedl, že obviněný ve svém dovolání uplatňuje obhajobu, kterou již uplatnil v předchozích stádiích trestního řízení, přičemž i část textu jeho dovolání je shodná s textem předchozího odvolání. Dále uvedl, že se s argumentací soudů nižších stupňů ztotožňuje a v podrobnostech na ni odkazuje. Podle státního zástupce obviněný ve svém dovolání zamlčuje

zásadní skutkové zjištění, které ani nepopírá, a to že poškozená se v sobotu kolem poledne přibližovala po značené turistické cestě, po modré značce. V této souvislosti uvedl, že obviněný porušil důležitou povinnost právě tím, že porazil strom, který dopadl svou korunou na značenou turistickou cestu, a to v době, kdy měl a mohl očekávat zvýšený výskyt chodců na této cestě, přičemž vzhledem k tomu, že strom mohl zasáhnout takto značenou cestu, jednalo se podle § 7 odst. 4 nařízení vlády č. 339/2017 Sb., o práci v obtížných pracovních podmínkách a bylo tak zapotřebí konat takovou práci za trvalého dozoru jedné nebo více osob. V této souvislosti státní zástupce také uvedl, že obviněný se snaží ve svém dovolání zpochybnit méně významné skutkové zjištění, a to že místo porážení stromu řádně nezajistil a neoznačil, přičemž státní zástupce má za to, že tabulky označující těžbu dřeva, které byly vyvěšeny již v roce 2017, nemohly dostatečně varovat uživatele konkrétní značené turistické cesty před pádem stromu a obviněný ani danou cestu nezahradil páskou či trojnožkou. Dále uvedl, že otázka označení těžby v lese ovšem není otázkou rozhodnou pro právní posouzení trestného činu. Rovněž uvedl, že se soudy řádně vypořádaly i s navrhovanými důkazy, přičemž jejich neprovedení řádně odůvodnily. Stran námitky výkladu § 2900 občanského zákoníku odkázal na odůvodnění rozhodnutí soudů nižších stupňů, přičemž poukázal také na to, že obviněný nejednal omisivně, ale komisivně a opačný výklad by vedl k absurdnímu tvrzení, že strom na stezku spadl následkem pouhé nečinnosti někoho. K námitce spoluzavinění poškozené a organizátorů závodu uvedl, že shodně se závěry odvolacího soudu nespátřuje na straně poškozené žádné spoluzavinění, přičemž také konstatoval, že obviněný pomíjí tu skutečnost, že poškozená se pohybovala po značené turistické cestě v sobotní dopoledne za příznivého počasí a je tak obtížné si představit bezpečnější místo pro pohyb v lese. V té souvislosti také uvedl, že spoluzavinění organizátora závodu není dostatečně významné a odkázal na stanovisko velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu publikované pod č. 32/2016 Sb. rozh. tr. a uvedl, že na míru opatrnosti obviněného nemohlo mít vliv, zda se po předmětné cestě pohybuje běžný turista nebo účastník závodu. Státní zástupce se dále vyjádřil k námitce stran výkladu § 7 odst. 4 nařízení vlády č. 339/2017 Sb., ke které uvedl, že odvolací soud se již s těmito námitkami vyčerpávajícím způsobem zcela vypořádal, přičemž nad rámec závěrů odvolacího soudu a ve vztahu k námitkám obviněného rozvedl, kolik by měl daný „obvod“ značené turistické cesty měřit. Dále se státní zástupce vyjádřil k pojmu „turistická cesta“. K námitce týkající se znaleckého posudku mj. uvedl, že znalec nakonec připustil, že povinnost přivítat další osobu ke kácení stromu v danou dobu platila, ale v praxi se nedodrжуje. K námitce subsidiarity trestní represe odkázal na odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu a k námitce týkající se náhrady škody uvedl, že z hlediska náhrady je rozhodná hodnota zničené věci, a nikoliv náklady spojené na její pořízení. Závěrem pak státní zástupce shrnul, že v bodech dovolání, kde obviněný brojí proti postupu policie a státního zastupitelství v přípravném řízení jde o rozhodnutí nikoliv meritorní, tudíž v této části jeho dovolání nedopovídá žádnému dovolacímu důvodu. S ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. dovolání obviněného odmítl, přičemž současně vyslovil souhlas s tím, aby takto Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání ve smyslu § 265r odst. 1 tr. ř.

5. Obviněný v replice reagoval na vyjádření státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství a uvedl, že státní zástupce zcela pomíjí jednu zásadní skutečnost, že nikdo z orgánů činných v trestním řízení nebyl na místě skutku, a že policejní orgán zcela nepochopitelně a nedůvodně neprovedl neodkladný operativní úkon, kterým by mohl řádně zajistit a zdokumentovat stav místa skutku. V této souvislosti dále uvedl, že orgány činné v trestním řízení vychází pouze z vlastních úvah bez znalosti místa skutku, což je vzhledem k

specifiku místa skutku zcela zásadní nedostatek, který již nelze zhojit, a že značená cesta byla součástí těžebního prostoru, těžební práce nebyly prováděny v obtížných podmínkách, nebyly tam vývraty ani polomy a nebyla tak důvodná přítomnost další osoby. Následně rozvedl některé své již uvedené námitky a nesouhlasně se vyjádřil ke stanoviskům státního zástupce, přičemž mj. poukázal na to, že do místa skutku byl absolutní zákaz vstupu, že neporušil žádnou svou důležitou povinnost a opačný závěr není podložen žádným provedeným důkazem, v místě skutku nebyly obtížné podmínky pro těžbu dřeva a nebyla tak nutná přítomnost další osoby, zákaz vstupu, upozornění na těžbu dřeva, je platné i když bylo vyvěšeno v dřívější době, žádná právní norma neurčuje, jak takové označení má vypadat, aplikace stanoviska kolegia Nejvyššího soudu publikovaná pod č. 32/2016 Sb., je pro tuto kauzu nepřiléhavá, spadlý strom nebyl řádně změřen a zdokumentován, a tedy výměra obvodu značené turistické cesty, jak činí státní zástupce, je pouhý nepřesný odhad, pojem turistická cesta lesní zákon nezná, organizátoři závodu neměli souhlas vlastníka lesa a neměli souhlas vydaný orgánem státní správy lesů, přičemž vyslali účastníky závodu do míst označených zákazem vstupu, soudy se řádně nevypořádaly s institutem subsidiarity trestní represe. Závěrem obviněný opětovně navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudu druhého stupně a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

II.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání obviněného je přípustné [§ 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř.], bylo podáno osobou oprávněnou prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Dovolání obsahuje i obligatorní náležitosti stanovené v § 265f odst. 1 tr. ř.

7. Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím uplatněný zákonem stanovený dovolací důvod, jehož existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

8. Podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V mezích tohoto dovolacího důvodu je pak možno namítat, že skutek zjištěný soudem byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, třebaže nejde o trestný čin nebo sice jde o trestný čin, ale jeho právní kvalifikace neodpovídá tomu, jak byl skutek ve skutkové větě výroku o vině popsán. Z těchto skutečností pak vyplývá, že Nejvyšší soud se nemůže odchýlit od skutkového zjištění, které bylo provedeno v předcházejících řízeních, a protože není oprávněn v rámci dovolacího řízení jakýmkoliv způsobem nahrazovat činnost nalézacího soudu, je takto zjištěným skutkovým stavem vázán (srov. rozhodnutí Ústavního soudu II. ÚS 760/02, IV. ÚS 449/03). Povahu právně relevantních námitek nemohou tedy mít námitky, které směřují do oblasti skutkového zjištění, hodnocení důkazů či takové námitky, kterými dovolatel vytýká soudu neúplnost provedení dokazování. Ke shora uvedenému je dále vhodné uvést, že závěr obsažený ve výroku o vině je výsledkem určitého procesu. Tento proces primárně spadá do pravomoci nalézacího soudu a v jeho průběhu soudy musí nejprve zákonným způsobem provést důkazy, tyto pak hodnotit podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení

všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu a výsledkem této činnosti je zjištění skutkového stavu věci. Nejvyššímu soudu tedy v rámci dovolacího řízení nepřísluší hodnotit správnost a úplnost zjištěného skutkového stavu věci podle § 2 odst. 5 tr. ř., ani přezkoumávat úplnost provedeného dokazování či se zabývat otázkou hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 6 tr. ř. Námitky týkající se skutkového zjištění, tj. hodnocení důkazů, neúplnosti dokazování apod., nemají povahu právně relevantních námitek.

9. Nejvyšší soud k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. uvádí, že tento dovolací důvod v sobě zahrnuje dvě alternativy. První z nich je dána, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí. Jde tedy o případy, kdy bylo zamítnuto nebo odmítnuto obviněným podané odvolání proti rozsudku nalézacího soudu z formálních důvodů uvedených v § 253 tr. ř. bez věcného přezkoumání podle § 254 tr. ř., aniž by byly současně splněny procesní podmínky stanovené trestním řádem pro takový postup. Podle druhé z nich je uvedený dovolací důvod dán tehdy, když v řízení, které předcházelo vydání rozhodnutí o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., byl dán některý z důvodů dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až m) tr. ř. Jde tedy o případy, kdy bylo zamítnuto obviněným podané odvolání proti rozsudku nalézacího soudu postupem podle § 256 tr. ř., tj. po věcném přezkoumání odvolacím soudem podle § 254 tr. ř. s tím, že jej odvolací soud neshledal důvodným.

10. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán, jestliže rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy. K uvedenému ustanovení je vhodné uvést, že toto je reakcí na řadu rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu a z nich vyplývající praxi, podle které bylo nutné k dovolání obviněného ve výjimečných případech (extrémního rozporu-nesouladu) přezkoumat také procesní postup orgánů činných v trestním řízení a učiněná skutková zjištění i za situace, kdy námitky obviněného neodpovídaly žádnému z dovolacích důvodů, tj. za situace, kdy existoval extrémní rozpor-nesoulad mezi skutkovými zjištěními soudů a obsahem řádně procesně opatřených a provedených důkazů. V takových případech je zásah Nejvyššího soudu důvodný s ohledem na ústavně zaručené právo obviněného na spravedlivý proces [čl. 4, čl. 90 Ústavy]. Podle judikatury Ústavního soudu mohou nastat tři případy, které mohou mít za následek porušení práva na spravedlivý proces. Jednak jde o opomenuté důkazy, kdy soudy buď odmítly provést obviněným navržené důkazy, aniž by svůj postoj náležitě a věcně odůvodnily, nebo sice důkaz provedly, ale v odvodnění svého rozhodnutí jej vůbec nehodnotily. Další skupinu (druhou) tvoří případy, kdy důkaz, resp. jeho obsah nebyl získán procesně přípustným způsobem, a jako takový neměl být vůbec pojat do hodnotících úvah soudů. Třetí skupina pak zahrnuje případy, kdy došlo k svévolnému hodnocení důkazů, tj. když odůvodnění soudních rozhodnutí nerespektuje obsah provedeného dokazování, když dochází k tzv. deformaci důkazů a svévoli při interpretaci výsledků dokazování. Uvedený rozsah se pak promítnul do již zmíněného novelizovaného ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. [zákonem č. 220/2021 Sb., s účinností od 1. 1. 2022]. Ze shora uvedeného současně vyplývá, že uvedeným ustanovením nedošlo k omezení dosahu judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího soudu, zabývající se problematikou základních práv obviněných zakotvených v Ústavě, Úmluvě

o ochraně lidských práv a základních svobod, Listiny základních práv a svobod.

11. Nejvyšší soud musí rovněž zdůraznit, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotněprávních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen Úmluva) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.). Pokud by zákonodárce zamýšlel povolát Nejvyšší soud jako třetí stupeň plného přezkumu, nepředepisoval by katalog dovolacích důvodů. Už samo chápání dovolání jako mimořádného opravného prostředku ospravedlňuje restriktivní pojetí dovolacích důvodů Nejvyšším soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03). Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozsudku z vlastní iniciativy. Právně fundovanou argumentaci má přitom zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

III.

Důvodnost dovolání

12. Obviněný svoji argumentaci převážně vtělil v tvrzení, že existuje rozpor mezi skutkovým zjištěním a provedenými důkazy, bylo porušeno právo na spravedlivý proces, že byla porušena zásada *in dubio pro reo*, a že se soudy dostatečně a správně nevypořádaly s provedenými důkazy. S ohledem na uvedená tvrzení považuje Nejvyšší soud za prvořadé uvést, že tento zjevný rozpor však podle argumentace obviněného spočívá v tom, že soudy nedostatečně či špatně vyhodnotily jednotlivé ve věci provedené důkazy, nesprávně interpretovaly zákonná ustanovení a v důsledku tohoto pochybení nesprávně zjistily skutkový stav věci a chybně kvalifikovaly jeho jednání. V tomto směru je tedy pohled obviněného (obhajoby) na průběh skutkového děje diametrálně odlišný od skutkového zjištění, které učinil nalézací soud a s jehož závěry se odvolací soud ztotožnil.

13. V reakci na tvrzené porušení zásady *in dubio pro reo* (zásadu presumpce nevinny) je nutno podotknout, že pokud soudy nižších stupňů po vyhodnocení důkazní situace dospěly k závěru, že jedna ze skupiny důkazů je pravdivá, že její věrohodnost není ničím zpochybněna a úvahy vedoucí k tomuto závěru zahrnuly do odůvodnění svých rozhodnutí, nejsou splněny ani podmínky pro uplatnění zásady „v pochybnostech ve prospěch“ (*in dubio pro reo*), neboť soudy tyto pochybnosti neměly (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. II. ÚS 3068/17). Navíc je vhodné v souvislosti s tvrzením o porušení **zásady *in dubio pro reo*** uvést, že Listina ani Úmluva neupravují úroveň jistoty, jaká se vyžaduje pro odsouzení

obviněného z trestného činu. Hodnocení důkazů z hlediska jejich pravdivosti a důkazní hodnoty, stejně jako úroveň jistoty, jaká se vyžaduje pro odsouzení, je zásadně věcí obecných soudů. Ústavní soud přitom konstatoval, že pokud měly obecné soudy po řádném provedení a vyhodnocení důkazů za to, že skutek byl dostatečně prokázán, nebyly podmínky pro uplatnění zásady in dubio pro reo naplněny, neboť soudy žádné pochybnosti neměly. Pravidlo in dubio pro reo je namístež použít jen tehdy, jsou-li pochybnosti o vině důvodné, tj. rozumné a v podstatných skutečnostech, takže v konfrontaci s nimi by výrok o spáchání trestného činu nemohl obstát. Pochybnosti tedy musí být z hlediska rozhodnutí o vině závažné a již neodstranitelné provedením dalších důkazů či vyhodnocením stávajících důkazů (přiměřeně viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2001, sp. zn. 5 Tz 37/2001, publikované pod číslem T 263 ve svazku 9/2001 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu). V souvislosti se zásadou in dubio pro reo považuje Nejvyšší soud za vhodné dále zmínit např. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 496/2015, sp. zn. 6 Tdo 613/2017, případně rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 213/17, ve kterých zmíněné soudy dospěly k závěru, že jde o procesní námitku, kterou je zpochybňován zjištěný skutkový stav. Vhodným se jeví rovněž uvést, že není úkolem Nejvyššího soudu jako soudu dovolacího, aby jednotlivé důkazy znovu reprodukoval, rozebíral, porovnával, přehodnocoval a vyvozoval z nich nějaké vlastní skutkové závěry. Určující mj. je, že mezi rozhodnými skutkovými zjištěními soudu, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu na straně jedné a provedenými důkazy (a souvisejícími právními závěry) na straně druhé není zjevný rozpor. Nadto lze dodat, že existence případného nesouladu-rozporu mezi učiněnými skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy nemůže být založena jen na tom, že obviněný předkládá vlastní hodnocení důkazů a dovozuje z toho jiné skutkové, popř. i právní závěry (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2013, sp. zn. 8 Tdo 1268/2013).

14. S ohledem na skutečnost, že obviněný svoji argumentaci v převážné míře založil na polemice se skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů považuje Nejvyšší soud za nezbytné obecně v souvislosti s předmětnou trestní věcí uvést, že soudy nižších stupňů (zejména pak soud prvního stupně velmi podrobně v odůvodnění svého rozsudku rozvedl výpovědi svědků a rovněž velmi podrobně se zabýval otázkou věrohodnosti jejich výpovědí či jejich částí, ve vazbě k ostatním důkazům – viz níže) provedly dokazování v rozsahu potřebném pro rozhodnutí ve věci (§ 2 odst. 5 tr. ř.) a v odůvodnění svých rozhodnutí rozvedly, jak hodnotily provedené důkazy a k jakým závěrům přitom dospěly, přičemž z odůvodnění jejich rozhodnutí je zřejmá logická návaznost mezi provedenými důkazy, jejich hodnocením (odpovídajícím § 2 odst. 6 tr. ř.), učiněnými skutkovými zjištěními relevantními pro právní posouzení i přijatými právními závěry. Ve vztahu k námitkám obviněného, způsobu hodnocení důkazů soudy a zjišťování skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti [*nutno podotknout, že důvodné pochybnosti nemohou existovat pro orgány činné v trestním řízení – soudy, za situace, kdy soud uzná obviněného vinným jako je tomu v předmětné trestní věci; pokud by soud měl mít důvodné pochybnosti o skutkovém stavu, pak musí postupovat při svém rozhodování ve prospěch obviněného. Oproti tomu obvinění (obhajoba), kterým není vyhověno a budou uznáni vinnými, byť vinu popírají, budou vždy tvrdit, že o skutkovém stavu existují důvodné pochybnosti (§ 2 odst. 5 tr. ř.)*], považuje Nejvyšší soud za potřebné uvést, že ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. nestanoví žádná pravidla, jak pro míru důkazů potřebných k prokázání určité skutečnosti, tak stanoví relativní váhu určitých typů či druhů jednotlivých důkazů. Soud totiž v každé fázi řízení zvažuje, které důkazy je třeba provést, případně, zda a nakolik se jeví být nezbytným dosavadní stav dokazování doplnit. S přihlédnutím k obsahu již provedených důkazů tedy usuzuje, nakolik se

jeví např. návrhy stran na doplnění dokazování důvodnými a které mají naopak z hlediska zjišťování skutkového stavu věci jen okrajový, nepodstatný význam. Shromážděné důkazy potom hodnotí podle vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností jednotlivě i v jejich souhrnu. Rozhodování o rozsahu dokazování tak spadá do jeho výlučné kompetence. Provádění důkazů, včetně jejich hodnocení a vyvozování skutkových závěrů z důkazů, pak neupravuje hmotné právo, ale předpisy trestního práva procesního, zejména pak ustanovení § 2 odst. 5, 6, § 89 a násl., § 207 a násl. a § 263 odst. 6, 7 tr. ř.

15. V návaznosti na shora uvedené a tvrzení obviněného o porušení jeho práva na spravedlivý proces, musí Nejvyšší soud dovolatele upozornit mj. na rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 4. 5. 2005, sp. zn. II. ÚS 681/04, podle něhož *„právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod není možno vykládat tak, že garantuje úspěch v řízení či zaručuje právo na rozhodnutí, jež odpovídá představám obviněného. Uvedeným základním právem je „pouze“ zajišťováno právo na spravedlivé soudní řízení, v němž se uplatní všechny zásady soudního rozhodování podle zákona v souladu s ústavními principy.*

16. Tolik považoval Nejvyšší soud za potřebné uvést k obecně formulovaným výtkám obviněného k rozhodnutím soudů nižších stupňů, k otázce rozporu mezi rozhodnými skutkovými zjištěními, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, kterým byl obviněný uznán vinným a obsahem provedených důkazů, porušení práva na spravedlivý proces, porušení zásady in dubio pro reo, kterými podle obviněného zmíněná rozhodnutí trpí, která však Nejvyšší soud neshledal.

17. Ve vztahu k námitkám, které v posuzované trestní věci obviněný uplatnil, musí Nejvyšší soud konstatovat, že tyto jsou obsahově shodné s těmi, se kterými se již v rámci obhajoby obviněného musely zabývat soudy nižších stupňů, což je také patrné z odůvodnění jejich rozhodnutí [*poukazoval mj. na to, že nelze aplikovat § 7 odst. 4 nařízení vlády č. 339/2017 Sb.; neporušil žádný právní předpis při kácení stromu, což potvrzuje i znalecký posudek; odkaz na obecnou prevenční povinnost uvedenou v občanském zákoníku nemůže dovozovat jeho trestní odpovědnost; jeho pracovní postup byl standardní; nebylo provedeno ohledání okolí místa činu; okolí bylo označeno výstražnými cedulemi; pojem turistická cesta platná právní úprava nezná; spoluzavinění nese i poškozená a organizátoři závodu atd.]. S námitkami, které obviněný uplatnil před soudy nižších stupňů, se podrobně a řádně tyto soudy vypořádaly v odůvodnění svých rozhodnutí, když např. v bodě 33. svého rozsudku soud prvního stupně uvedl, že *„Všichni tito svědci si žádného označení na stromech, upozorňujícího na probíhající těžbu, nevyšimli, nic takového nezaregistrovali, neviděli ani tzv. trojnožku s cedulí ‚Pozor těžba‘, resp. s cedulí ‚Zákaz vstupu‘. Skutečnost, že ohrožený prostor v místě těžby nebyl řádně označen, je patrná již z prvotní pořízené fotodokumentace pořízené P., kdy žádné výše uváděné tabulky nejsou zachyceny a koneckonců se to podává i z úředního záznamu policie ze dne 4. 9. 2021. Obžalovaný policii tehdy uvedl, že na cestu vlevo od stromu směr XY umístil traktor, aby tam nikdo neprošel a pravou stranu od XY si ‚hlídal‘...Pokud znalec uváděl, že ohrožený prostor byl zabezpečen, pak vycházel z tvrzení obžalovaného a ze spisu, především z jeho výpovědi. Dle názoru soudu znalec zcela opomenul výpovědi dalších svědků, ať již poškozené, účastnic předmětného závodu či organizátorů závodu...V průběhu těžby byl obžalovaný na místě sám, nezajistil ani dohled další poučené osoby, a to s ohledem na ustanovení § 7 odst. 4 vládního nařízení č. 339/2017 Sb. Těžba probíhala, což bylo jednoznačně prokázáno, v blízkosti turistické cesty. Obžalovaný dle názoru**

soudu porušil své povinnosti minimálně v těchto dvou směrech. To znamená, že prostor nebyl řádně vyznačen a označen a navíc v ohroženém prostoru nezajistil v době těžby dohled další osoby...Nebylo zjištěno, že by do těchto prostor, kde došlo k incidentu, byl zákaz vstupu. Znalec v této souvislosti uvedl, že zařazení katastru XY podle přílohy opatření obecné povahy ministerstva zemědělství, Veřejné vyhlášky číslo 17110/2020-MZE-16212 znamená pouze úpravu hospodaření v lesích podle tohoto opatření. K žádnému porušení předpisů v místě těžby nedošlo ani ze strany poškozené, jakož i dalších účastnic závodu. I když poškozená byla účastnicí organizovaného závodu, stejně jako další svědkyně, měla jako všichni ostatní, kdo vstupují do lesa, dodržovat ustanovení lesního zákona, zejména § 19. Citované ustanovení lesního zákona umožňuje každému vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, plynoucí z charakteru pohybu v lesním prostoru, nikoliv snášet nebezpečí vzniku zranění v důsledku činnosti jiného...místo, kde strom porážel, si řádně nezajistil, neoznačil a ani k práci nepřibral další osoby. Obžalovaný tímto vytýkaným jednáním nedodržel obecné zásady bezpečnosti práce a porušil ustanovení § 2900 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, neboť vyžadují-li to dané okolnosti je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na životě, zdraví nebo vlastnictví jiného... atd.“, a následně v reakci na odvolací námítky např. bodech 22. – 28. svého rozsudku odvolací soud, který se ztotožnil s argumentací soudu prvního stupně a mimo jiné uvedl, že „Ustanovení § 7 se v prvních třech odstavcích zabývá právě zpracováním polomů, vývratů, polovývratů a zlomů, nicméně práce v obtížných podmínkách je upravena speciálním ustanovením v odst. 4. Pokud je ze strany obhajoby namítáno to, že z vyjádření znalce v předmětné trestní věci vyplynulo, že obžalovaný neporušil žádný trestní předpis, a tudíž soud nemá co přezkoumávat, s tímto náhledem se odvolací soud neztotožňuje. Právní otázky a jejich řešení náleží k úvahám soudu, nikoliv znalce, když navíc jeho vyjádření v této specifické otázce je poměrně nekoherentní. Znalec v zásadě uvedl, že ‚se to tak v praxi běžně dělá a kdyby kácející osoba věděla, že tam bude větší pohyb osob, pak by tam určitě měla bezpečnost zajistit jinou osobou, ale běžně se to neprovádí‘, což obžalovaného podle názoru odvolacího soudu jednoznačně nevyvíňuje...Pojem turistická cesta Nařízení vlády č. 339/2017 Sb. výslovně užívá a je zřejmé, co tím má zákonodárce namysli. Pokud podle odvolatele lesní zákon tento obrat neužívá a na místo toho obsahuje pojem vyznačená cesta, je i z lingvistického hlediska odvoditelné, že tento pojem je nadřazený pojmu turistická cesta, tak jak jej užívá shora uvedené Nařízení vlády...prostor lesní cesty nebyl nějak zahrazen, poškozená se pohybovala pouze po cestě, nikoliv například v rámci lesa, na cestu také pořezaný strom dopadl poměrně velkou částí, a dovozovat jakoukoliv spoluvinu poškozené zde podle názoru nalézacího ani odvolacího soudu nelze...Daleko přílehlavější je naopak rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 7 Tdo 1446/2017, z níž vyplývá, že skutečnost, že poškozený vstoupil do lesa za situace, kdy zde probíhala těžba dříví, není sama o sobě způsobilá vyloučit trestní odpovědnost za přečin ublížení na zdraví z nedbalosti dle § 147 odst. 1 a 2 tr. zákoníku, kterého se pachatel dopustil mimo jiné tím, že nezajistil, aby se v ohroženém prostoru nevykytovala fyzická osoba. V dané trestní věci šlo o pád stromu na lesní cestu, která byla dokonce přehrazena kládami, které poškozený překročil, a i přesto bylo dovozeno, že pokud žádná jiná osoba nedohlížela při řezání stromu na to, aby do prostoru možného pádu stromu nikdo nevstoupil, odpovědnost nese ten, kdo strom řezal...Použití tabule upozorňující na těžbu, postavení traktoru, křik bezprostředně před pádem stromu a oblečení těžaře nelze považovat za plně vyhovující zabezpečení, čehož si musí být osoba provádějící těžbu vědoma...Odvolací soud tento výklad nesdílí. Jak mimo jiné vyplývá například z rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 8 Tdo 1533/2018, pokud ten, kdo kácení stromů provádí, ohrožené místo, v němž se provádí práce, při nichž může dojít k poškození zdraví, v požadovaném rozsahu

řádně nezabezpečí či nepřibere další poučenou osobu, jedná se o porušení obecné prevenční povinnosti ve smyslu § 2900 občanského zákoníku takové intenzity, že je třeba je posoudit jako porušení důležité povinnosti ve smyslu tr. zákoníku...Obžalovaný v tomto případě aktivně vyvíjel činnost (kácel strom), avšak způsobem, který nebyl v souladu s právem, rozhodně tedy jde o komisivní jednání...Dá se důvodně předpokládat v případě, že by organizátoři závodu vyrozuměli majitele lesa, tento by varoval obžalovaného, případně by se předmětného dne nekácelo vůbec, jak v rámci hlavního líčení zaznělo. I když tuto skutečnost odvolací soud promítl do výroku o náhradě škody, což bude rozebráno níže, nemá za to, že by bylo zapotřebí moderovat ukládaný trest, který je velmi mírný a odpovídá i tomu hledisku, že krajský soud vnímá porušení povinností na straně organizátorů závodu jako určitý spolupodíl na vzniklém následku. Rozhodně to zejména obžalovaného nemůže zcela vyvinít. Jak bylo uvedeno výše, strom spadl na lesní cestu, po které běžně chodili lidé, tito se tam mohli vyskytovat i bez ohledu na probíhající závod, a tím, že obžalovaný zanedbal své povinnosti a nepřibral další poučenou osobu, jednoznačně z větší části zapříčinil to, že došlo k oné tragické události... atd.“

18. Nejvyšší soud považuje rovněž za nutné dovolatele upozornit na skutečnost, že na případ, kdy obviněný v dovolání uplatňuje obsahově shodné námitky s námitkami, které byly již zmíněny v řízení před soudem prvního a druhého stupně (viz též bod 17.), dopadá rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2002, sp. zn. 5 Tdo 86/2002, publikované v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu [C. H. BECK, ročník 2002, svazek 17, pod T 408], podle něhož *„opakuje-li obviněný v dovolání v podstatě jen námitky uplatněné již v řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení, s kterými se soudy obou stupňů dostatečně a správně vypořádaly, jde zpravidla o dovolání zjevně neopodstatněné ve smyslu § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.“*

19. S ohledem na shora uvedená teoretická východiska a v reakci na námitky obsahově shodné s těmi, se kterými se již soudy nižších stupňů vypořádaly a shora uvedenou judikaturu, považuje Nejvyšší soud za vhodné obviněného upozornit mj. také na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1337/17, ve kterém tento soud mj. uvedl, že institut dovolání nezakládá právo na přezkum rozhodnutí nižších soudů ve stejné šíři jako odvolání. I přes uvedené konstatování považuje Nejvyšší soud za potřebné opětovně uvést, že se soudy nižších stupňů řádně zabývaly jednotlivými důkazy, jejich hodnocením a v odůvodnění svých rozhodnutí formulovaly příslušné závěry. Ostatně soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku (bod 33. a násl.) velice podrobně, přesvědčivě a logicky rozvedl, jaký skutkový děj má za prokázaný, které důkazy shledal věrohodnými a logickými. S takto provedeným rozsahem dokazování a způsobem hodnocení důkazů se mj. ztotožnil také odvolací soud, který závěrům soudu prvního stupně stran hodnocení důkazů přisvědčil (bod 22. a násl. rozsudku odvolacího soudu) a sám, nad rámec úvah soudu prvního stupně, jeho závěry rozvedl. S ohledem na výše uvedené a ve vztahu k námitkám obviněného považuje Nejvyšší soud za vhodné pouze ve stručnosti (vzhledem k tomu, že se stejnými námitkami řádně zabývaly již soudy nižších stupňů) zmínit následující skutečnosti. Obviněný je vinen přečinem ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 148 odst. 1 tr. zákoníku, neboť porušil § 2900 občanského zákoníku, když aktivně (tedy komisivně, nikoliv tedy omisivně) kácel strom za podmínek, které nebyly v souladu s § 7 odst. 4 nařízení vlády č. 339/2017 Sb., když nepřibral k dohledu další poučenou osobu. Ustanovení 7 citovaného nařízení poukazuje na zpracování polomů, vývratů, polovývratů a zlomů a na práci v obtížných podmínkách, přičemž odst. 4 uvádí, že *„Zaměstnavatel musí zajistit, aby práce v obtížných*

pracovních podmínkách, kterými jsou zejména kácení stromů v obvodu dráhy, u pozemních komunikací a značených turistických cest, jakož i veškeré činnosti, při nichž může být ohrožen život nebo zdraví fyzických osob nepodílejících se na pracích v lese nebo na pracovištích obdobného charakteru, byly prováděny jen za trvalého dozoru jedné nebo více osob zajištěných zaměstnavatelem.“, odst. 4 tak upřesňuje co je myšleno „*prací v obtížných podmínkách*“, neboť za takové práce označuje mj. kácení stromu u pozemních komunikací a značených turistických cest. Obviněný tak kácel strom v „*obtížných podmínkách*“, když jej kácel v blízkosti turistické cesty a měl tak dle nařízení vlády č. 339/2017 Sb., přibrat další osobu k dozoru, což neučinil. Lze také konstatovat, že ke stejnému závěru došel i znalec Ing. Luboš Bartoš, Ph.D., byť až při své výpovědi u hlavního líčení, když se vyjadřoval stran § 7 odst. 4 nařízení vlády č. 339/2017 Sb., a mj. vypověděl, že s ohledem na nařízení vlády tam měla stát další osoba a hlídat cestu. Ve vztahu k označení místa skutku cedulkami o zákazu vstupu, případně upozorňujícími na těžbu dřeva, lze uvést, že i s ohledem na výše uvedené, samotná skutečnost zda bylo místo skutku řádně označeno, nemá vliv na právní posouzení skutku. I přes to lze uvést, že svědci, kteří se v ten den pohybovali po vyznačené turistické cestě, si žádných výstražných cedulí nevšimli, nevšimli si jich ani na místo přivolání policisté a cedule nejsou viditelné ani na pořízené fotodokumentaci z místa skutku, lze tedy uzavřít, že i kdyby (s ohledem na námitku obviněného stran řádného zadokumentování místa skutku) tam dané cedule tou dobou byly, rozhodně neplnily svůj výstražný a upozorňující význam, když je žádný ze svědků nezaregistroval. Nutno též podotknout, že délku řezaného stromu (viz argumentace dovolatele) uvedl svědek K., a to 27-28 m (viz bod 7. rozsudku soudu prvního stupně). Tuto skutečnost zmiňuje Nejvyšší soud ve vazbě k definici ohroženého prostoru, který v předmětné trestní věci činil 2x27 m, a tudíž povinnosti obviněného mít takto vymezený prostor z hlediska bezpečnosti zajištěn. Tolik považoval Nejvyšší soud za potřebné uvést ve vztahu k námitkám obviněného s ohledem na skutečnost, že obviněný celou svoji obsáhlou argumentaci ve své podstatě staví na tom, že neporušil žádné zákonné ustanovení, a i s ohledem k tomu, že odvolací soud se stejnými námitkami již jednou zabýval, přičemž lze konstatovat, že Nejvyšší soud se s názorem odvolacího soudu ztotožňuje. Ve vztahu k námitkám, které obviněný uplatnil stran postupu orgánů činných v trestním řízení v rámci přípravného řízení, případně námitkám mířícím proti nemeritorním rozhodnutím, kdy poukazuje na trestní příkaz Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 19. 4. 2023, č. j. 4 T 17/2022-76, lze uvést, že tyto nelze podřadit pod dovolatelem uplatněné dovolací důvody a Nejvyšší soud se tak jimi nezabýval.

20. Ve vztahu k námitce obviněného vztahující se k neaplikaci zásady subsidiarity trestní represe a s ní souvisejícím principem „ultima ratio“ ze strany soudů nižších stupňů musí Nejvyšší soud prvně uvést, že se danou námitkou velice podrobně zabýval odvolací soud v bodech 30. – 34. svého rozsudku. I přes dostatečné odůvodnění odvolacího soudu považuje Nejvyšší soud za vhodné v obecné rovině uvést následující. Uvedená zásada je upravena v ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku a byla rozvedena v rozhodnutí č. 26/2013 Sb. rozh. tr., ve kterém k otázce společenské škodlivosti Nejvyšší soud uvedl, že: zásadně tedy platí, že každý protiprávní čin, který vykazuje všechny znaky uvedené v trestním zákoníku, je trestným činem a je třeba vyvodit trestní odpovědnost za jeho spáchání. Tento závěr je však v případě méně závažných trestných činů korigován použitím zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku, podle níž trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Zvláštnost materiálního korektivu spočívajícího v

použití subsidiarity trestní represe vyplývá z toho, že se jedná o zásadu, a nikoli o konkrétní normu, a proto je třeba ji aplikovat nikoli přímo, ale v zásadě jen prostřednictvím právních institutů a jednotlivých norem trestního práva. Zakotvení zásady subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícího principu použití trestního práva jako ultima ratio do trestního zákoníku má význam i interpretační, neboť znaky trestného činu je třeba vykládat tak, aby za trestný čin byl považován jen čin společensky škodlivý. Společenská škodlivost není zákonným znakem trestného činu, neboť má význam jen jako jedno z hledisek pro uplatňování zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Společenskou škodlivost nelze řešit v obecné poloze, ale je ji třeba zvažovat v konkrétním posuzovaném případě u každého spáchaného méně závažného trestného činu, u něhož je nutné ji zhodnotit s ohledem na intenzitu naplnění kritérií vymezených v § 39 odst. 2 tr. zákoníku, a to ve vztahu ke všem znakům zvažované skutkové podstaty trestného činu a dalším okolnostem případu. Úvaha o tom, zda jde o čin, který s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe není trestným činem z důvodu nedostatečné společenské škodlivosti případu, se uplatní za předpokladu, že posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům dané skutkové podstaty. Kritérium společenské škodlivosti případu je doplněno principem ultima ratio, z kterého vyplývá, že trestní právo má místo pouze tam, kde jiné prostředky z hlediska ochrany práv fyzických a právnických osob jsou nedostatečné, neúčinné nebo nevhodné.

21. Z výše uvedeného rozhodnutí stejně jako např. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2523/10 vyplývá, že potřeba uplatnění principu ultima ratio orgány činnými v trestním řízení se uplatní, jestliže se v daném individuálním případě vyskytnou mimořádné skutkové okolnosti, které způsobují, že stupeň trestního bezpráví je extrémně nízký, takže nejsou naplněny definiční znaky trestného činu. V předmětné trestní věci lze však stěží dospět k závěru, že v případě jednání obviněného jde o případ zcela mimořádný a skutkové okolnosti činu jsou zcela atypické, ve své podstatě zákonodárcem pro danou skutkovou podstatu v podstatě nepředpokládané. Základní funkcí trestního práva je ochrana společnosti před kriminalitou. Byl-li spáchan trestný čin, jehož skutková podstata byla beze zbytku ve všech znacích naplněna, jak je tomu v posuzovaném případě, nemůže stát rezignovat na svou roli při ochraně oprávněných zájmů (fyzických a právnických osob) poukazem na primární existenci institutů jiných právních odvětví, jimiž lze zajistit nápravu. V dané věci taktéž není možno spatřovat žádné mimořádné okolnosti případu, pro které by neměla být trestní odpovědnost obviněného uplatněna.

22. K námitce obviněného ohledně opomenutých důkazů (nebyly provedeny jím navrhované důkazy) je vhodné dodat, že k problematice tzv. opomenutých důkazů se opakovaně vyslovil Ústavní soud (viz usnesení sp. zn. I. ÚS 904/14, nález sp. zn. IV. ÚS 251/04 a další), který mj. uvedl, že – *Zákonem předepsanému postupu v úsilí o právo (zásadám spravedlivého procesu) vyplývajícímu z čl. 36 odst. 1 Listiny je nutno rozumět tak, že v řízení před obecným soudem musí být dána jeho účastníkovi mj. i možnost navrhnout důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka pak odpovídá povinnost soudu nejen o navržených důkazech rozhodnout, ale také – pokud jim nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů (...) navržené důkazy neprovedl, resp. pro základ svých skutkových zjištění je nepřevzal.* V usnesení sp. zn. 8 Tdo 545/2014 (viz též usnesení 8 Tdo 1352/2014) Nejvyšší soud tzv. opomenuté důkazy charakterizuje jako kategorii důkazů, které nebyly provedeny nebo hodnoceny způsobem stanoveným zákonem, tj. důkazy, o nichž v řízení nebylo soudem rozhodnuto, případně důkazy, jimiž se soud nezabýval při postupu

podle § 2 odst. 6 tr. ř., protože takové důkazy téměř vždy založí nejen nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí (§ 125 tr. řádu), ale současně též porušení pravidel spravedlivého procesu (čl. 36 odst. 1, 37 odst. 3, čl. 38 odst. 2 Listiny základních práva svobod). Za opomenuté důkazy v daných rozhodnutích Nejvyšší soud považuje i procesní situace, v nichž bylo účastníky řízení navrženo provedení konkrétního důkazu, přičemž návrh na toto provedení byl soudem bez věcně adekvátního odůvodnění zamítnut, eventuálně zcela opomenut, což znamená, že ve vlastních rozhodovacích důvodech o něm ve vztahu k jeho zamítnutí nebyla zmínka buď žádná, či toliko okrajová a obecná, neodpovídající povaze a závažnosti věci [srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 262/2004, I. ÚS 118/2009, či III. ÚS 3320/2009 a další]. Zároveň bylo konstatováno, že se však nejedná o opomenuté důkazy, jestliže jsou dodrženy všechny podmínky procesního postupu, jak jsou zákonem vymezeny, a soudy tento postup dostatečně odůvodní a vysvětlí v přezkoumávaných rozhodnutích.

23. Obdobné konstatování k otázce opomenutých důkazů činní i Nejvyšší soud, neboť v předmětné trestní věci musí konstatovat, že soudy nižších stupňů o důkazních návrzích obhajoby rozhodly a svá rozhodnutí dostatečně odůvodnily, přičemž nalézací soud se jimi zabýval v bodě 29. svého rozsudku a odvolací soud se jimi řádně a dostatečně zabýval v bodě 16. svého rozsudku. Nejvyšší soud tak pouze uzavírá, že za situace, kdy se oba soudy důkazními návrhy obviněného řádně zabývaly, přičemž dospěly k závěru o jejich nadbytečnosti, a tento závěr řádně odůvodnily, nejedná se o opomenuté důkazy ve shora zmíněném smyslu.

24. Obviněný v rámci svého dovolání rovněž poukázal na chybné rozhodnutí o náhradě škody, kdy soudy nižších stupňů měly odkázat poškozenou s jejím nárokem na náhradu škody podle § 229 odst. 1 tr. ř. na řízení ve věcech občanskoprávních, jelikož své nároky na náhradu škody řádně nedoložila. Na tomto místě je vhodné uvést, že obviněný v rámci dané námitky stran výroku o náhradě škody rozporuje pouze škodu způsobenou za úmrtí psa a nikoliv nemajetkovou újmu. V reakci na uvedenou námitku považuje Nejvyšší soud za vhodné zmínit, že odvolací soud v návaznosti na odvolání poškozené znovu rozhodoval o náhradě škody, přičemž i korigoval její výši, když zohlednil i částečné spoluzavinění organizátorů závodu. Odvolací soud se v bodech 38. – 43. svého rozsudku zabýval náhradou škody poškozené G. N. S. a mj. konstatoval, že poškozená již v rámci přípravného řízení doložila kupní smlouvu na psa, který v důsledku jednání obviněného uhynul, nikoliv za psa, kterého si pořídila v návaznosti na uhynutí svého psa, přičemž se jednalo o částku 15 000 Kč, kterou jí tedy odvolací soud v korigované výši přiznal. Pokud tak obviněný namítá, že nebyla prokázána hodnota psa poškozené, případně poukazuje na to, že jej mohla získat i zdarma, je vhodné obviněného upozornit na skutečnost, že poškozená hodnotu psa prokázala právě výše zmíněnou kupní smlouvou. Nelze tak konstatovat, že by poškozená svůj nárok na náhradu škody nikterak nedoložila a neprokázala.

25. S ohledem na shora uvedené skutečnosti musí Nejvyšší soud závěrem znovu konstatovat, že odůvodnění rozhodnutí soudů nižších stupňů jsou jasná, logická a přesvědčivá a soudy v souladu s procesními předpisy náležitě zjistily skutkový stav věci a vyvodily z něj odpovídající právní závěry, které jsou výrazem nezávislého rozhodování obecných soudů, tudíž nevykazují pochybení obviněným vytknutá. Nejvyšší soud v návaznosti na shora uvedené považuje za potřebné ještě odkázat na rozhodnutí Ústavního soudu, ze kterého mj. vyplývá, že z hlediska ústavněprávního může být posouzena pouze otázka, zda skutková zjištění mají dostatečnou a racionální základnu, zda právní závěry těchto orgánů veřejné moci nejsou s nimi v rozporu, a zda

interpretace použitého práva je i ústavně konformní; její deficit se pak nezjevuje jinak než z poměření, zda soudy podaný výklad rozhodných právních norem je předvídatelný a rozumný, koresponduje-li fixovaným závěrům soudní praxe, není-li naopak výrazem interpretační svévole (libovůle), jemuž chybí smysluplné odůvodnění, případně zda nevybočuje z mezí všeobecně (konsenzuálně) akceptovaného chápání dotčených právních institutů, resp. není v rozporu s obecně sdílenými zásadami spravedlnosti (viz teze přepjatého formalizmu). Ústavněprávním požadavkem též je, aby soudy vydaná rozhodnutí byla řádně, srozumitelně a logicky odůvodněna (srov. usnesení ze dne 21. 5. 2014, sp. zn. III. ÚS 3884/13).

26. Vzhledem ke všem shora uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud dovolání obviněného jako celek odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. Z toho důvodu Nejvyšší soud nemusel věc obviněného meritorně přezkoumávat podle § 265i odst. 3 tr. ř. V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. pak Nejvyšší soud o odmítnutí dovolání rozhodl v neveřejném zasedání. Z pohledu ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř. (odůvodnění rozhodnutí o dovolání) lze mj. odkázat na usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2008, sp. zn. II. ÚS 2947/08, ze kterého mj. vyplývá, že *i Evropský soud pro lidská práva zastává stanovisko, že soudům adresovaný závazek, plynoucí z čl. 6 odst. 1 Úmluvy, promítnutý do podmínek kladených na odůvodnění rozhodnutí, „nemůže být chápán tak, že vyžaduje podrobnou odpověď na každý argument“ a že odvolací soud „se při zamítnutí odvolání v principu může omezit na převzetí odůvodnění nižšího stupně“ (např. věc García proti Španělsku).* Pokud uvedené platí pro odvolací řízení, tím spíše je aplikovatelné pro dovolací řízení se striktně vymezenými dovolacími důvody, při zjištění, že soudy nižších stupňů již shodným námitkám věnovaly dostatečnou pozornost.

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není s výjimkou obnovy řízení opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 3. 10. 2023

předseda senátu

JUDr. Jan Engelmann